Список використаних джерел

1. Черкасова С. Застосування аудиту нефінансової звітності в рамках реалізації концепції сталого розвитку в Україні. *Матеріали Всеукр. науково-практ. Інтернет-конф.* «*Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аудиту, оподаткування та фінансів в умовах євроінтеграції» (* м. Миколаїв, 22 трав. 2023 р.). С. 198.

2. Мельничук Б. Надання впевненості щодо звітування зі сталого розвитку: новий виклик для суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. *Матеріали міжнар. науково-практ. інтернет конф. «Синергетичні драйвери розвитку обліку, податкового аудиту та бізнес-аналітики»* (14 трав. 2024 р.) С. 80.

3. Ромашко О. М. Соціальна відповідальність бізнесу: облік та аудит в умовах сталого розвитку. *Інтернаука. Серія: "Економічні науки*". 2022. № 6. URL: https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-6-8087

4. Аудит в умовах сталого розвитку: колективна монографія / за загальною редакцією проф. О. А. Петрик / О. А. Петрик, Н. В. Гойло, І. І. Матієнко-Зубенко, І. О. Мариніч, Ю. Б. Слободяник ін. Київ : КНЕУ, 2021.

Марченко К. М.,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»;
науковий керівник:
Мартинюк Г. П.,
к.е.н.,
старший викладач кафедри фінансів і кредиту;
Поліський національний університет (м. Житомир)

РИНОК ПОСЛУГ З АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Фінансова звітність є результатом діяльності підприємств. Правильність формування головних показників звітності має важливе значення для самого бізнесу та зовнішніх користувачів державних та недержавних інституцій. Аудит фінансової звітності є ключовим елементом забезпечення достовірності та прозорості фінансової інформації. Його роль особливо важлива у сучасному бізнес-середовищі, де компанії взаємодіють із численними зацікавленими сторонами, такими як інвестори, кредитори, регуляторні органи та акціонери.

Питанням розвитку фінансової звітності присвячували свої наукові дослідження такі вчені, як Кузнецова С.О., Малюга Н.М., Лучко М.Р., Завгородній В.П., Ратушний В.І., Бутинець Ф.Ф., Озеран А.В.

Водночас питанням розвитку аудиту та функціонування ринку аудиторських послуг досліджували Жукова Т.А., Разборська О.О., Редько О.Ю., Разборська О.О., Гайдучок Т.С., Мельник І.О.

Значну увагу дослідники приділяють питанням впровадження цифрових технологій в аудит, розвитку системи внутрішнього контролю та управління ризиками, а також підвищенню довіри до аудиторських висновків. Зокрема, у наукових роботах розглядаються проблеми незалежності аудитора, етичних аспектів аудиторської діяльності та впливу регуляторної політики на ринок аудиторських послуг.

Фінансова звітність – це система узагальненої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за певний період. Вона складається відповідно до національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і є основним джерелом інформації для аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання.

Законодавство України з аудиту трактує що аудит це аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам [6]. Надійний

аудит сприяє ефективному корпоративному управлінню та мінімізує ризики фінансових маніпуляцій [7].

Аудиторська послуга – це професійна діяльність, спрямована на перевірку та підтвердження достовірності фінансової інформації, аналіз стану бухгалтерського обліку та надання рекомендацій щодо його вдосконалення.

Сучасний ринок аудиторських послуг характеризується високою конкуренцією та динамічними змінами, зумовленими глобалізацією, цифровізацією та посиленням регуляторного контролю. Великі міжнародні компанії, зокрема так звана "Велика четвірка" (Deloitte, PwC, EY, KPMG), займають домінуючі позиції у цій сфері, обслуговуючи транснаціональні корпорації [1]. Водночас національні аудиторські компанії відіграють важливу роль у місцевих ринках, забезпечуючи доступність аудиторських послуг для малого та середнього бізнесу.

Таблиця 1

Основні види аудиторських послуг та їх частка в загальній структурі доходів

№	Вид послуги	Опис	Частка в структурі доходу (%)
1	Обов’язковий аудит	Перевірка фінансової звітності згідно з законом	50
2	Ініціативний аудит	Проведення аудиту за ініціативою компанії	20
3	Податковий аудит	Аналіз відповідності податкового обліку законодавству	15
4	Консалтинг у сфері аудиту	Надання консультацій щодо ведення бухгалтерії та фінансового обліку	10
5	Інші послуги	Додаткові послуги (оцінка ризиків, корпоративне управління)	5

Джерело: складено на підставі [4], [5]

Як видно з таблиці, найбільшу частку в доходах аудиторських компаній займає обов’язковий аудит (50%). Це пояснюється законодавчими вимогами до фінансової звітності великих компаній,підприємств суспільного характеру, що робить цей вид аудиту незамінним у корпоративному секторі. Ініціативний аудит, який компанії замовляють з власної ініціативи, становить 20% від загального обсягу послуг. Податковий аудит також має значну частку (15%), оскільки підприємства прагнуть мінімізувати ризики порушення податкового законодавства. Консалтинг у сфері аудиту та інші послуги мають меншу частку (10% та 5% відповідно), проте вони залишаються важливим елементом діяльності аудиторських фірм.

Основні тенденції, що впливають на розвиток ринку аудиторських послуг, включають зростання вимог до прозорості фінансової звітності, розвиток технологій та цифровізацію аудиту, посилення державного контролю

та перехід до дистанційного аудиту [3]. Регуляторні органи різних країн запроваджують більш жорсткі стандарти та вимоги до аудиторських перевірок, що стимулює компанії покращувати якість своєї фінансової звітності [2]. Разом з тим, використання штучного інтелекту, аналізу великих даних (Big Data) та блокчейн-технологій дозволяє аудиторам швидше та точніше аналізувати фінансові дані, що підвищує ефективність перевірок [1].

Уряди багатьох країн запроваджують нові механізми регулювання аудиторської діяльності, щоб зменшити ризики корпоративних скандалів та підвищити довіру до аудиторських висновків. Викликаний пандемією COVID-19, перехід до дистанційного аудиту дозволяє компаніям здійснювати аудит без необхідності фізичної присутності, що спрощує доступ до міжнародних ринків.

В Україні також триває реформування аудиторської діяльності. Впровадження Закону "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність" стало важливим кроком на шляху до гармонізації національних стандартів з міжнародними [6]. Проте існують виклики, пов’язані з недостатньою кількістю кваліфікованих аудиторів, необхідністю підвищення незалежності аудиторських фірм та адаптацією до швидких змін у міжнародному середовищі. Подальша інтеграція новітніх технологій у процес аудиту дозволить зменшити витрати часу та підвищити якість перевірок. Крім того, важливим завданням залишається вдосконалення механізмів державного регулювання для забезпечення незалежності аудиторських фірм та боротьби з конфліктом інтересів.

Ринок послуг з аудиту фінансової звітності відіграє важливу роль у забезпеченні економічної стабільності та захисті інтересів інвесторів.

Подальший його розвиток залежить від здатності адаптуватися до нових технологічних, регуляторних та економічних викликів. Зокрема, активне використання штучного інтелекту та автоматизації процесів аудиту, застосування блокчейн-технологій для підвищення надійності фінансової звітності, розвиток аутсорсингових моделей та підвищення вимог до професійної компетенції аудиторів можуть суттєво змінити традиційний підхід до аудиту у найближчі роки. Очікується, що аудит стане більш технологічним, швидким та орієнтованим на аналіз великих обсягів даних, що дозволить підвищити ефективність перевірок та рівень довіри до фінансової звітності компаній.

Список використаних джерел

1. Deloitte. Audit Trends 2023. URL: https://www2.deloitte.com.

2. European Commission. Directive 2014/56/EU on statutory audits of annual accounts and consolidated accounts. URL: https://eur-lex.europa.eu.

3. IAASB. International Auditing and Assurance Standards Board. URL: https://www.iaasb.org.

4. KPMG. Global Audit Market Report 2023. URL: https://home.kpmg.

5. PwC. Audit and Assurance Services Overview. URL: https://www.pwc.com.